

LITERKA

Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

Léto / 2024

Milí čtenáři a čtenářky,

když jsem uvažoval nad verši do tohoto vydání Literky, zastihla mne zpráva o úmrtí zpívajícího básníka Oldřicha Janoty. Tvůrce, v jehož případě mi obvyklé formální zařazení mezi „folkáře“ nikdy nepřipadalo dostatečně adekvátní, a to pro básnickou kvalitu jeho textů a schopnost dát jim hudební interpretaci další rozměr. Jelikož je letní Literka standardně věnována literárním talentům mladé generace, dovolím si jako vzpomínku nabídnout nejen Janotovy verše, ale také jeho vlastní reflexi autorských začátků, zachycených v rozhovoru z roku 2013: „Žádné umělecké vzdělání nemám. Jsem samouk. K muzice jsem se dostal až na střední škole. Obdivoval jsem Beatles, a tak jsem se snažil něco zabrnkat na kytaru. Myslím, že jsem značný antitalent na spoustu věcí, nejen na hudbu. A protože mi to nešlo napodobit, zatímco ostatní kluci, co uměli hrát na kytaru, tak vždycky dokázali ty akordy napodobit a zahráli to přesně jako Rolling Stones. A já jsem z nouze začal dělat vlastní písně, protože jsem neuměl ty pořádný. Takže neschopnost jako východisko tvorby. Nazval bych to s odstupem celoživotním krédem, neschopnost jako životní východisko. Člověk je hozen do vody, protože je neschopen něco pochopit a vykonat. Musí to nějak přetvořit, transformovat, aby to pak z něj vypadlo jako něco takzvaně jeho.“ (Mýty české hudební alternativy 80. let)

Krásné léto Vám přeje Jiří David

VERŠE LÉTA

DEN ZA DNEM

Oldřich Janota

Pod Pavím vrchem oprýskává zed'
za letních nocí

ze spár roste tráva

A šramot písku měří počet let
světlo v očích
náhlou závrať

Že den za dnem chodívám

stejnou cestou

a den za dnem

svoji cestu méně znám

Den za dnem uplývám

stejným časem

den za dnem

OD BANÁNOVKY K INVENTÁŘI

Osobní fondy literární povahy, v nichž se nacházejí literární rukopisy, archivní dokumenty, osobní knihovny i trojrozměrné objekty, se často nacházejí v muzeích, archivech i knihovnách. Každý typ instituce k nim ovšem přistupuje specifickým způsobem. Jak tyto postupy vypadají a z čeho vycházejí? V čem se potkávají a v čem se liší? Můžeme si být navzájem inspirací? Na tyto otázky se snažil hledat odpověď odborný seminář **Od banánovky k inventáři: osobní fondy v paměťových institucích**, který se konal dne 12. června 2024 v Rajhradě. Organizátory byli společně Památník písemnictví na Moravě a Moravská zemská knihovna v Brně, zúčastnilo se jej 33 účastníků a účastnic z 15 jihomoravských institucí. Na úvod zazněly tři příspěvky, vždy jeden za archiv, muzeum a knihovnu, které byly koncipované metodologicky a v zájmu komparovatelnosti odpovídaly na sadu otázek, které dostaly mluvčí od organizátorů s předstihem (okolnosti akvizice, strukturování fondu, podrobnost popisu aj.). Následovala moderovaná diskuze workshopového charakteru, z níž lze rezultovat především potřebu intenzivnější spolupráce mezi muzei a archivy. A zdá se, že nezůstane pouze u slov – seminář tedy zřejmě bude mít (přínejmenším v případě Památníku) i konkrétní praktický dopad. Rovněž se ukázalo, že seminář propojující různé typy paměťových institucí je vhodný koncept a rádi na něj navážeme dalším ročníkem. (jd)

PO STOPÁCH MALOSTRANSKÉ SAPPÓ

Pokud se v letních dnech rozhodnete cestovat, možná vás překvapí, že i v Praze na Malé Straně se stále můžete setkat s renesanční básničkou Alžbětou Johannou Westonií. Ambit kláštera obutých Augustiniánů u sv. Tomáše totiž uchovává vzácnou památku – náhrobník s epitafem, který nechal zhotovit její manžel Johann

Leon z Eisenachu. Když 23. listopadu 1612 Westonie v Praze zemřela, bylo jí teprve třicet let. Na jejím náhrobníku je stále čitelné její jméno i zbytky latinského nápisu, nechybějí ani erby rodu Eisenachů a Westonů. Klášter byl významnou nekropolí tehdejší pražské společnosti. Jedná se o místo posledního odpočinku řady šlechticů a umělců z okruhu rudolfínského císařského dvora, např. příslušníků španělské komunity v Praze, Lobkoviců či pánů z Martinic, kromě Westonie je zde pohřben např. sochař Adrian de Vries a rytec Aegidius Sadeler. Ve své moralitě nazvané *Pověst Westonia* píše: „Kdokoli chválen je od toho, kdo sám po chvále touží, / prázdná sláva mu jen skrovnou přinese čest. / Pakli však slaví tě ten, kdo slavnou pověstí slyne, / jméno neskrýváje své, chvály dobudeš víc. / Chválen po právu je, koho polnice cizí, / je-li bezejmenná však, zmenšit dokáže čest.“ A tak ti, milá Westonie, vzdáváme hold! (mš)

ZE SBÍREK...

Brněnský rodák a patriot, malíř, grafik a spisovatel Alois Mikulka (1933–2024) již nepozvedne svůj štětec ani nenapíše více veršů, ale jeho tvorba zůstává... Před třemi lety se podařilo do Památníku písemnictví na Moravě získat od tohoto umělce několik zajímavých autorských rukopisů, bibliofilii, veršů i kreseb. Tento malíř, sochař a básník se také věnoval próze pro dospělé – můžeme uvést z našich sbírek několik samizdatových titulů – *Kroksunkrok celý rok*, *Čtyřverší*, *Život je krásnej*, *Předvídání nejistých cílů v mlhavých strukturách* ad. Také nemůžeme opomenout divadelní hry a televizní scénáře *Hastrmani*

povídka, *Smrdící anděl* nebo rukopisy knih *O Pidižlovi velikém*, *O Rourkeho cesta do Kanady* a *Svatí z Kentucky*. Neodmyslitelně však k autorovi patří drobné básně, veršiky doplněné o řadu kreseb a náčrtků. Akvizice tak doplnila kolekci knih, které byly zařazeny do sbírkového fondu. Samozřejmě velice děkujeme za tento dar, veškeré rukopisy a knihy budou zpřístupněny pro badatele a čtenáře. (mš)

OBJEV RAJHRADSKÉ STOPY VE FRANCII

Do naší pozornosti se díky bystrému oku Eduarda Lazoríka dostala existence dosud neznámého dvoudílného katalogu rajhradských rukopisů. Zajímavostí a zároveň důvodem, jenž z něj činí pro nás překvapivý objev, je jeho uložení v rukopisné sbírce městské knihovny severofrancouzské obce Bourbourg. Samotný katalog psaný na papíře a vázaný v telecí kůži je latinským rukopisným dílem z roku 1805 s výmluvným názvem *Catalogus manuscritorum bibliothecae monasterii Rayhradensis, O. S. B., in Moravia...* První část zpracovává rukopisy z let 876–1400, druhá část navazuje roky 1405–1500. Tento katalog není jenom strohým seznamem rukopisů, ale přináší i jejich fyzický popis, věnuje se jejich obsahu, uvádí edice děl, existují-li, a to vše doplňuje ukázkami písma a úryvky textů. Autor katalogu, Gérard Lefébvre, se narodil 28. dubna 1764 ve francouzském Bapaume. Benediktinský slib složil roku 1784 v klášteře sv. Rictrude z Marchiennes, dva roky poté byl vysvěcen na kněze. V roce 1790 odešel nejdříve do Bruselu, pak působil ve Wiblingen, Heiligenkreuz a v polském Týnci, až se v roce 1802 objevil v Rajhradě. Tady se věnoval uspořádání archivu a historiografii kláštera až do svého odchodu v roce 1805, kdy se spolu s francouzskými vojáky od Slavkova rozhodl vrátit do rodné vlasti a katalog rukopisů zřejmě vzal s sebou. Snad nám o dalších osudech tohoto rukopisu více odhalí francouzští kolegové, které jsme za tímto účelem kontaktovali. (js)

3 OTÁZKY PRO ESTER CHALUPNÍČKOVOU

Letošní rok byl pro Tebe úspěšný, získala jsi první místo také v literární soutěži Zlatá tužka. Co Tě na psaní nejvíc baví?

Asi nejradši mám to, že psát nemusím. Vlastně je to úplně dobrovolné. Vždy radši dělám to, co nemusím. Kdyby bylo psaní povinné, nikdy by mě nebavilo tolik. Je to podobné jako uklízení, alespoň v tomhle ohledu. Když uklízím z vlastní vůle, bývá to efektivnější, než když to беру jen jako povinnost.

Jakou knihu máš teď rozečtenou a o čem je?

Zrovna čtu knížku *Les bez srdce*. Velkou roli tam samozřejmě hraje les. Žijí v něm stromové sirény, které mají za úkol lákat do lesa občany blízkých vesnic a živit jejich dušemi les, protože les živí jejich matku, dryádu, která vede dlouholetý spor s místním králem.

Jedna ze stromových sirén se ale zamiluje do člověka a vzepře se své matce, už nechce být její nestvůrou.

V knize je spousta krve a hodně lidí umírá – na mě trochu drsné, ale záleží na názoru.

Kdyby ses mohla setkat se svou oblíbenou literární postavou, která by to byla?

Někdy bych opravdu ráda potkala Daisy Wellsovou z knižní série případy pro W + W, protože mě opravdu zajímá, jak v realitě vypadá a jak se chová člověk, kterému je úplně jedno, jestli je v jedné místnosti s mrtvolou. Samozřejmě bych jí toho taky chtěla hodně říct a na hodně věcí se zeptat a taky bych jí ráda ukázala, jak to vypadá v této době, pro ni vlastně v budoucnosti.

3 OTÁZKY PRO BARBORU ŠPALKOVOU

Skryté paměti Moravy se pravidelně účastníte řadu let, co Vás pokaždé motivuje?

Motivuje mě toho spousta. První impulz vůbec mi dala spolužačka, která o Skryté paměti Moravy nadšeně vyprávěla, a tak jsem se rozhodla, že také něco zkusím napsat, a na téma „Voda má“ stvořila jeden ze svých prvních příběhů, které měly alespoň trochu hlavu a patu. Příběh jsem odeslala. A pak přišlo vyhlášení. A já bych lhala, kdybych tvrdila, že to výborné občerstvení na konci nebyl jeden z hlavních důvodů, proč jsem se další rok soutěže účastnila znovu. Postupem času jsem si však uvědomila, že jsou tady i jiné příčiny, proč si každý rok lámu hlavu nad zpracováním nového tématu a proč schraňuji cenné minuty k psaní. Zjistila jsem totiž, že se mi rok od roku píše lépe a že se pomalu zlepšuji. Navíc vymýšlením a následným sepisováním příběhů smyšlených postav se mi dobře reflektují vlastní pocity a myšlenky (protože nikdo netuší, co všechno jsem si jen vymyslela a co je ve skutečnosti o mně) a můžu dobře poznávat samu sebe.

Vaším oblíbeným žánrem jsou detektivky, obdivujete Agathu Christie, zkusila jste už někdy sama napsat detektivní příběh?

Ano, dokonce dvakrát. Jednou to byla povídka o vraždě rybáře – tu jsem před pár lety poslala jako soutěžní text do Skryté paměti. Samozřejmě se nejedná o žádný literární klenot s propracovanými zvraty a styl psaní přibližně odpovídal tomu, že mi nebylo ani 15 let. Jestli jsem ale na něco dodnes hrdá, tak na vrahovu fintu, kdy pachatel využívá změnu letního času na zimní, takže mezi druhou a třetí ráno můžete mít jak neprůstřelné alibi, tak čas někoho odpravit... Druhý pokus o detektivku byla (bohužel nedokončená) novela, kterou jsem vymýšlela se svým dědečkem, kde byl jeden z ubytovaných z horské chaty Růženka nalezen mrtvý na dně soutěsky. Věřím, že se nám příběh někdy podaří dokončit, nebo přijde nějaký nový, neboť detektivky jsou zkrátka moje.

Kdybyste se mohla stát součástí nějakého literárního díla, které by to bylo a proč?

Vražda v Orient expresu nebo *Babička pozdravuje a omlouvá se*, protože jsou naprosto geniální a mají spousta inspirativních postav, s nimiž bych se ráda setkala.

MOJE MÍSTA VE SKRYTÉ PAMĚTI MORAVY

Louka, pokoj, lavička, cirkus, řeka, les, park, chalupa, knihovna... Oblíbená místa spojená se silnými zážitky a vzpomínkami se stala dějištěm prozaických textů 18. ročníku Skryté paměti Moravy. Řada soutěžících téma ztvárnila také jako hledání svého místa v životě, ve společnosti, ve světě. V mladší kategorii zaslali pisatelé do soutěže především vyprávění vztahující se k osobním zážitkům a oblíbenému místu. Mezi nimi se objevily i texty, v nichž je vztah ke konkrétnímu místu ztvárněn s přesahem k obecnějším otázkám lidské existence, a právě tato rovina převládá v povídkách starších soutěžících. Deset nejlepších textů letošního ročníku nabízí čtenářům literární rozmanitost a osobitou poetiku každého z autorů. Finalistky první kategorie Marie Janeková a Eliška Stejskalová ve svých příbězích *Pět minut* a *Pod velkou jabloní* zachytily křehký pocit bezpečí v důvěrně známém prostředí a jeho ztrátu s osudovými následky. Znovunalezení vnitřní síly a překonání bolestné zkušenosti ve vztahu je naopak tématem příběhu Katky Toncarové *Proč tu jsi?* Sofie Gergelová zavádí čtenáře v příběhu *Moje místa* do světa své fantazie a také Ester Chalupníčková zvolila perspektivu pozorovatelky, která zprostředkovává své postřehy a myšlenky během cestování v přeplněné tramvaji. Cestování je rovněž námětem povídky *Do Modrého města* Petry Macháčkové, jejíž poetické líčení důvěrně známé krajiny se prolíná s úvahami o zabydlování v cizím městě, návratech a hledání nové identity. Do města svého dětství se vrací i Cizinec, hlavní postava povídky *Blok 63* Emy Ševčíkové, jehož optika v sobě spojuje pohled dítěte ve vzpomínkách a kulturní odstup získaný životní zkušeností. Střet dvojí perspektivy zachycuje povídka Václava Marka *Vetřelý obraz blízké vůně*, v níž se dvojice mladých lidí setkává na místě, které je pro jednoho z nich domovem a pro druhého dosud neznámým prostorem. Do evropské historie se vrací příběhy Barbory Špalkové a Terezy Hebnarové. První z nich situovala svůj příběh *Domov je tam, kde ti rozumějí* do Anglie v době první světové války a druhá se pro povídku *Pod vrstvou prachu* inspirovala osudem Anny Frankové.

V tomto čísle Literky přinášíme ukázky z vítězných prací, všech deset textů si však již nyní můžete přečíst na webových stránkách Muzea Brněnska a na podzim vyjdou v literárním sborníku 18. ročníku Skryté paměti Moravy. (ap)

UKÁZKY Z VÍTĚZNÝCH LITERÁRNÍCH TEXTŮ 18. ROČNÍKU SKRYTÉ PAMĚTI MORAVY

ESTER CHALUPNÍČKOVÁ: TUNEL

(ukázka)

Sedí v tramvaji. Je namáčknutá mezi nějakým tlusťochem plně zabraným svým mobilem a mrzutou dámou s umělými řasami. Ve voze je strašný hluk. Všude je cítit směsice pachů. Parfémy, pot a nemyté vlasy se slívají do jednoho odporného smradu. Dívka s uhlově černými vlasy pozoruje mačkanici před ní. Poslouchá úryvky z rozhovorů. Je jí to nepříjemné. Je to natržené soukromí. Protože lidé ani nemají dost prostoru na to, aby si to soukromí dokázali uchránit.

Každý den jezdí dívka tramvají do školy a potom domů. Nemá to ráda. Jenže svět je velký. Oproti němu je sice trasa od dívčina domu do školy malá, jako je oproti stromu malý mravenec. Je to ale pořád dost velká vzdálenost na to, aby dívka nemohla chodit pěšky. A i kdyby mohla, neměla by na to možná ani dost energie. Přece jen je školní život dlouhý.

Dívka ví, že by si neměla nechávat sedadlo pro sebe. Nebo spíš tu třetinu sedadla – sdílí s dalšími dvěma lidmi dvě sedadla. Dvě sedadla pro tři a půl člověka. Nemůže se skoro ani zavrtět. Všimne si staré paní stojící u prosklených dvířek. Chtěla by jí uvolnit místo. Jenže se nedokáže zvednout. I kdyby se jí to podařilo, tlouštítko a ta paní by se hned rozvalili namísto ní. I kdyby se nerozvalili, na její místo by se okamžitě vrhnul někdo jiný. Mohla by na sedadle nechat svůj batoh. Ale nepotřebuje, aby ji někdo okradl. I kdyby neokradl, dívce by se nepodařilo prodat přes všechny lidi. Zůstala by namáčknutá v chumlu lidí, její batoh by zůstal někde v nedohlednu.

A i kdyby se jí podařilo prodat až ke stařence, podařilo by se jí natáhnout ruku, dovést až ke svému místu... možná by to ani neocenila. Možná by byla protivná jako všichni tady. Možná by ji odmítla. Nebo by možná nebylo o nic lepší, kdyby se snažila nacpat mezi dvě sedadla, do té nepohodlné polohy, jakou musí trpět dívka. Možná, že by se nesnažila pomoci stařence, ale sama sobě. Dívka zavrtí hlavou. Proč nad něčím takovým přemýšlí?

Podívá se na hodinky, zkříví obličej do hrozné grimasy. Asi přešla zastávku. Nebo ještě pojedou hodně dlouho. To ale nikoho ve voze nezajímá. Kola skřípají o koleje. Lidé na chvíli zmlknou. Na chvíli. Není to ani vteřina. Naslouchají námaze kovu. Pak se znovu dají do řeči, breku, kňourání, smíchu. Bylo to, jako by někdo pouštěl nahrávku rozhovorů lidí ve voze, jako by ji naráz vypnul a zase zapnul. Cvak.

Nikdo v tramvaji nezná dívčino jméno. Nikdo nezná její příběh. Nikoho nezajímá, že ráda tančí, když padají kroupy, že si kouše nehty nebo že nesnáší psy. Dívka zase neví jejich jména. Neví nic o jejich rodině nebo o jejich oblíbených filmech. Proč by taky. Lidí je moc. Nepotřebujeme vědět všechno o všech. Jednou se letmo setkáme pohledem, podruhé se už ale neuvidíme. Jsme jako stíny.

Dívka nad podobnými věcmi ráda přemýšlí. Ráda si všímá lidí kolem sebe. Ráda se dívá na výrazy v jejich tvářích, ráda hádá, na co zrovna myslí. Někdy u podobných úvah vyděsí sama sebe. Nikdy ji ale nenapadlo vzpomenout si na řidiče. Nikdo nikdy nemyslí na řidiče. Snad jen, když odjede těsně před tím, než doběhneme ke stojícímu vozu, když jsme uhnaní a víme, že budeme na zastávce čekat dalších deset minut. Jenže co je deset minut oproti tomu, co řidič stráví za volantem? I řidiči mají život.

Dívka má v hlavě prázdno. Nudí se. Nemá nad čím přemýšlet. Když na něco myslí, hluk kolem se ztlumí, pohyby a drncání tramvaje se vytratí. Je plně ponořená do svých myšlenek. Jenže teď je všude ruch. Někde vzadu brečí dítě. Jsou tu cítit staré ponožky. Dívka si zacpává uši. Hluk nepolevuje. Zdá se, že všichni naschvál ještě zesílili zvuky hádek a pokašlávání. Všechno se zintenzivňuje. Dívce tepe ve spáncích. Bolí ji hlava.

Dívka zavírá oči. Její víčka jsou křečovitě přitisknutá k sobě. Jak dlouho tohle ještě bude trvat? Snad navždy. Dívka přerývaně dýchá. Zarazí si prsty ještě hlouběji do uší. Křik sílí. Tramvaj vrže. Má chuť vykřiknout. Chtěla by utnout tohle celé jediným zvukem. Aby se prodrala na povrch. Aby byla slyšet jen ona. Aby konečně porozuměla tomu, jak přeplněný vůz vnímá vysoký člověk, který se na tohle všechno dívá z výšky. Toho člověka se nic z tohohle netýká. Je odstřižený od té mačkanice. Někdy se jen tak může sám pro sebe bezdůvodně usmát. Chce být jako on.

Ester Chalupníčková (12 let) je studentkou Gymnázia P. Křížkovského v Brně a do soutěže se přihlásila v rámci předmětu tvůrčí psaní. Kromě literatury se věnuje také výtvarné tvorbě, hře na kytaru a králičímu klikr tréninku. Letos zvítězila také v literární soutěži Zlatá tužka. Jejím největším přáním je vymyslet něco úplně nového.

BARBORA ŠPALKOVÁ: DOMOV JE MÍSTO, KDE TI ROZUMĚJÍ

(ukázka)

„Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí.“

Christian Morgenstern

11. září 1926

Pomalou a nenápadně přicházel podzim. Listí na stromech začalo dostávat zlatavý nádech, vítr foukal chladivěji, dnové se krátili. Zlatavé sluneční paprsky, letící od slunce líně se povalujícího už jen nízko nad obzorem, proletěly nad střechami londýnských věžáků, sklouzly na silnici vedoucí na jih pryč z velkoměsta, zamířily si to do oken jednoho z předměstských domků v Bromley a ozářily muže podřimujícího v kůži potaženém ušáku. Labutí píseň léta, než odejde úplně.

Frank seděl zabořený ve vycpávkách rozložitého křesla dominantně trůnicího uprostřed nevelké místnosti. Hlavu měl spadenou na hrud', která se pravidelně zvedala a klesala. Pramen tmavých vlasů – na skráních protkaných několika předčasnými stříbrnými nitkami – se již neudržel, svezl se do obličejce a skryl tak jeho zavřená víčka. Zatímco pravá ruka volně spočívala v klíně, ta levá visela dolů a pomalu se pohupovala, jako oběšenec na oprátce. Prsty se téměř dotýkaly sešlapaného indického koberce, jako by se bály pohladit orientální vzory. Hned vedle ležela hřbetem nahoru *Vražda Rogera Ackroyda*. Nejspíše mu vyklouzla z ruky, když se odebral do říše snů. Z obálky ještě čišela novota, avšak některé stránky se při dopadu na zem pokrčily. Protože všechna okna byla pevně zavřená, jediným zvukem v místnosti bylo, kromě tichého dechu spáče, pravidelné tikání natahovacích hodin v empirovém stylu, které do místnosti jednoduchého rázu bez zbytečných okras moc nezapadaly. Dárky od kmotřiček se ale nevyhazují.

Vrrrrr. Klid pozdního sobotního odpoledne rozdrtil náhlý rachot způsobený letadlem právě opouštějícím ranvej přilehlého letiště Biggin Hill. Třaskavý zvuk, jako by se sypalo kamení, tenké tabulky u oken se rozvibrovaly a na dům padl stín.

Frank se s trhnutím probudil a vyskočil. Při dopadu mu projela, i po těch letech, ostrá bolest levou holení. Chtěl utíkat, schovat se, chtěl... Ne, je to jenom letadlo a je rok 1926, uvědomil si. Přesto mu srdce tepalo ve spáncích jako o závod a cítil adrenalin, jak se rozlévá po celém těle. I po těch letech. Začal přecházet po místnosti sem a tam, potřeboval se trochu uklidnit. Přestalo se mu dostávat dechu. Popadl noviny z taburetu na vratkých nožkách stojícího hned vedle ušáku. Z titulní strany na něj civěl Jim Corbett. Odvrátil zrak a začal se novinami, složenými do menšího, zato pevného obdélníku, ovívat, podobně jako se ovívaly v dřívějších dobách dámy z lepší společnosti. Potřeboval víc kyslíku, proto několika dlouhými kroky přikročil k oknu, jež otevřel dokořán a vystavil tvář závanu babího léta. Tep se již za-

čínal vracet na normální hodnoty, nohy však Franka kvůli vyplavenému adrenalinu bolely, jako by uběhl maraton. Bylo to tak vždycky. Za chvíli to ale přejde. Potom však přijde úzkost, která ho bude svírat hodinu, možná dvě. Nakonec bude všechno dobré, musí to jen chvíli vydržet. Nedá se s tím nic udělat. Usadil se proto zpět do křesla a vyčkával příchodu svých vnitřních démonů.

9. února 1915

Mokrá mlha se jako kočka za pecí povalovala v ulicích Londýna, ledový vítr, dovádívý pes, se proháněl mezi auty na silnici, chodci na chodníku a lampami, které všechno tiše pozorovaly. Vlezlá zima se zavrtávala do kabátů Londýňanů spěchajících do tepla, stěn domů, pronikala nejmenšími škvírkami, kde to jenom šlo. Přesto to byl domov pro několik milionů obyvatel.

Blížil se večer, na město padala tma. Namísto postupného rozsvěcování jednoho okna po druhém se za skly objevovala stínítka pro zatemnění z černého papíru.

V okně ve čtvrtém patře rohového domu na Curtain Road 128 se však stále svítilo. Vrány posedávající na parapetech cihlových budov tak mohly vidět dovnitř, do malého pokojíku, kde na posteli seděl chlapec v červeném svetru. Spíše než na svých skutečných osmnáct let vypadal na patnáct nebo šestnáct. Dva černé obdélníky, odložené na komodě hned vedle, čekaly, až je připevní na jejich místo, kam v tuto hodinu patří.

Pomalou se otevřely dveře a dovnitř vstoupila dívka, jeho starší sestra, s níž pokoj sdílel. Něžně mu položila ruce na skleslá ramena.

„Měli bychom zatemnit,“ pronesla téměř šeptem.

Když se nedočkala odpovědi, vydala se neslyšným krokem, jakým chodí víly, k oknu a zručným pohybem stínítka připevnila, jako by to dělala denně. Dělala.

Barbora Špalková (19 let) studuje na Cyrilometodějském gymnáziu a střední odborné škole pedagogické v Brně. Ve volném čase se věnuje atletice a nejrůznějším kreativním činnostem. K jejím oblíbeným knihám patří „Úzkosti a jejich lidé“ od Fredrika Backmanna a „Lovec draků“ od Khaleda Hosseiniho. Řídí se mottem: „Vytvoř si takový život, který budeš milovat, ne který uspokojí ostatní. Protože jak známo, všem se nikdy nezavděčíš.“

PROGRAM NA ZÁŘÍ 2024

14. 9. Dny evropského dědictví

18. 9.

15.00 Komentovaná prohlídka výstavy **Desátá Múza. Renesanční básnička Westonia**

16.00 **Přednáška Alchymista Edward Kelley a Westonia**

Přednášející Mgr. Jiří Šlajsa, Oblastní muzeum a galerie v Mostě

28. 9.–29. 9. Dny otevřených ateliérů

Volný vstup na výstavy.

Katoličtí duchovní v podmínkách 50. let 20. století

Beseda s Jiřím Hanušem, historikem a editorem knihy *Paměti Josefa Petra Ondoka*.

Termín bude upřesněn.

MB Muzeum Brněnska
Památník písemnictví
na Moravě

jihomoravský kraj

Literka,
Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Klášter 1, 664 61 Rajhrad, e-mail: literka@mbrn.cz
Odpovědný redaktor: Jiří David
Texty: Jiří David, Andrea Procházková,
Miroslava Šudomová, Jana Srnková
Vychází jedenáctkrát ročně, č. 7, ročník 18
Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257